

2021

77 årsdagen for flystyrtene i og ved Nørreskoven
Lørdag 16. september 1944

Hærhjemmeværnsdistrikt

Syd- og Sønderjylland

15-09-2021

Program

Ved parkeringspladsen:

Kl. 18.00 Faner mv. ankommer og vises på plads.

Kl. 18.30 Afmarch til Englænderhøjen med tændte fakler.

Ved Englænderhøjen:

Velkomst:

Ved Chefen for Flyverhjemmeværnseskadrille 286,
Peter Mathiesen.

Tale ved:

Hr. Anders Straarup.

Webmaster på hjemmesiden Airmen.dk.

Der lægges krans og buketter.

Fællessang: Altid frejdig, når du går.

Sangen står bagerst i dette hefte – **på side 11.**

Afslutning i skoven.

Hr. Bjørn Allerelli Andersen afslutter på sækkepibe.

Notmark Gamle skole.

Hr. Bjørn Allerelli Andersen, gennemfører indlæg
vedrørende projekt Air Force Memorial Center Als.

Efterfølgende kaffebord.

2100 - forventet afslutning på programmet

Arrangementet gennemføres af Kontaktudvalget for de militære traditioner i Sønderborgområdet

Flystyrtet i Nørreskoven

Natten mellem den 15./16. september 1944 styrtede to Halifax bombefly ned kl. 01.05 efter en eksplosion i lufrummet syd for Nørreskoven og vragele spredtes over et stort område mellem Elstrup – Østerholm – Hundslev. De to besætninger på hver 7 mand blev dræbt på stedet.

Den tragiske hændelse skete da flyene var på vej, fra baserne i Storbritannien, mod bombemål i Kiel.

Det ene fly **Halifax III MZ 915** tilhørte Squadron 466 Royal Australian Air Force og var stationeret ved Driffield i Yorkshire UK.

Det andet fly **Halifax VII NP 719** tilhørte Squadron 432 Royal Canadian Air Force og var stationeret ved East Moor i Yorkshire UK.

Det australske fly ført af englænderen F/Lt A. Hutchinson styrtede ned midt inde i skoven og det canadiske fly ført af canadieren P/O J. C. Gallagher styrtede ned ca. 1500 meter længere mod syd – uden for skoven.

De dræbte besætninger

Ligdelene af de 14 flyvere blev så vidt muligt identificeret og samlet op, hvorefter de blev begravet på kirkegården for allierede flyvere i Aabenraa den 18. sep. 1944

Flere ligdele blev efterfølgende fundet, samlet sammen af daværende skovfoged Angelo og lokale beboere og begravet i højen. Et propelblad fra det Australske fly MZ915 blev sat som markering af graven, og den 5. juni 1945 blev der afholdt en mindehøjtidelighed ved højen.

Efter krigen blev de i højen begravede ligrester ført til de allierede flyvergrave i Aabenraa og der blev rejst en mindesten med inskriptionen: RAF 16-9-1944. Propelbladet findes i dag på museet på Sønderborg Slot. Informationstavle på stedet er sat på 60-års dagen, 16. september 2004.

Højen i Nørreskoven hvor de dræbte indledningsvis blev begravet.

På højen blev et af propelbladene opsat - det opbevares nu på Sønderborg slot.

Handley Page Halifax mk. III, MZ 915
Squadron 466, Royal Australian Air Force

F/L	Alexander Hutchinson	RAF
F/Sgt	Clive William Thomson	RAAF
F/Sgt	Keith Cortney Donald	RAAF
Sgt	William Henry Francis	RAF
Sgt	John Traill Leitch	RAF
Sgt	Benjamin D.M. Warren	RAF
Sgt	James Gill	RAF

Handley Page Halifax mk. VII, NP 719
Squadron 432, Royal Canadian Air Force

P/O	James Cornelius Gallagher	RCAF
F/O	Joseph Edouard Gerard Leblanc	RCAF
P/O	Dermot Reagh McCarthy	RCAF
P/O	Charles David Crowe	RCAF
P/O	Joseph G.G. Andre Labelle	RCAF
P/O	Hugh Norman McLeod	RCAF
Sgt	Charles Frederick Gill	RAF

En af flymotorerne betragtes af lokale

Motordele i området ved skoven

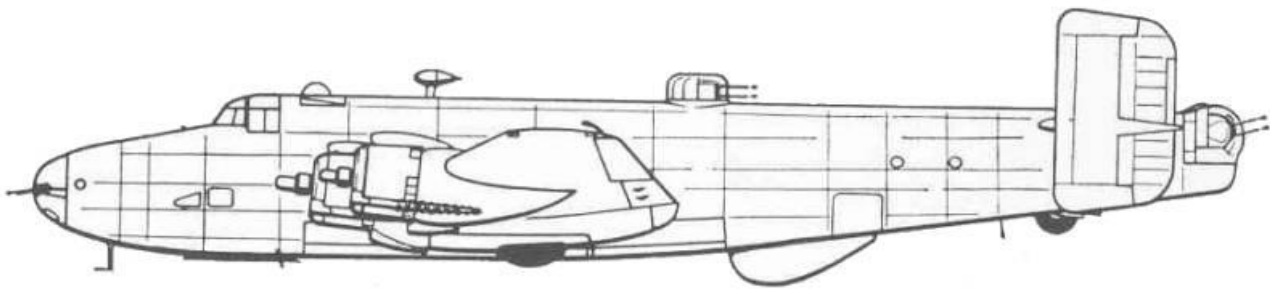

Dele fra et af landingsstellene

Gruppefoto ved propelblad

Bombemaskinerne

Handley Page Halifax,

besætning 7 mand

Bygget som tungt bombefly af Handley Page

Første flyvning 24. september 1939

Introduceret november 1940

Udgået 1961 ved *Pakistan Air Force*

Bevæbning 8 stk. 7,7 mm maskingevær

Bombelast 5,900 kg

Rækkevidde 1,770 km fuldt lastet

Tophastighed 435 km/t

Primære brugere: Royal Air Force, Royal Canadian Air Force, Royal Australian Air Force og Free French Air Force

Produceret 1940 til 1945

Bygget ialt 6,178

Halifax maskiner gennemførte 82,773 togter ved RAF Bomber Command

Kastede 224,207 tons bomber

1,833 maskiner gik tabt

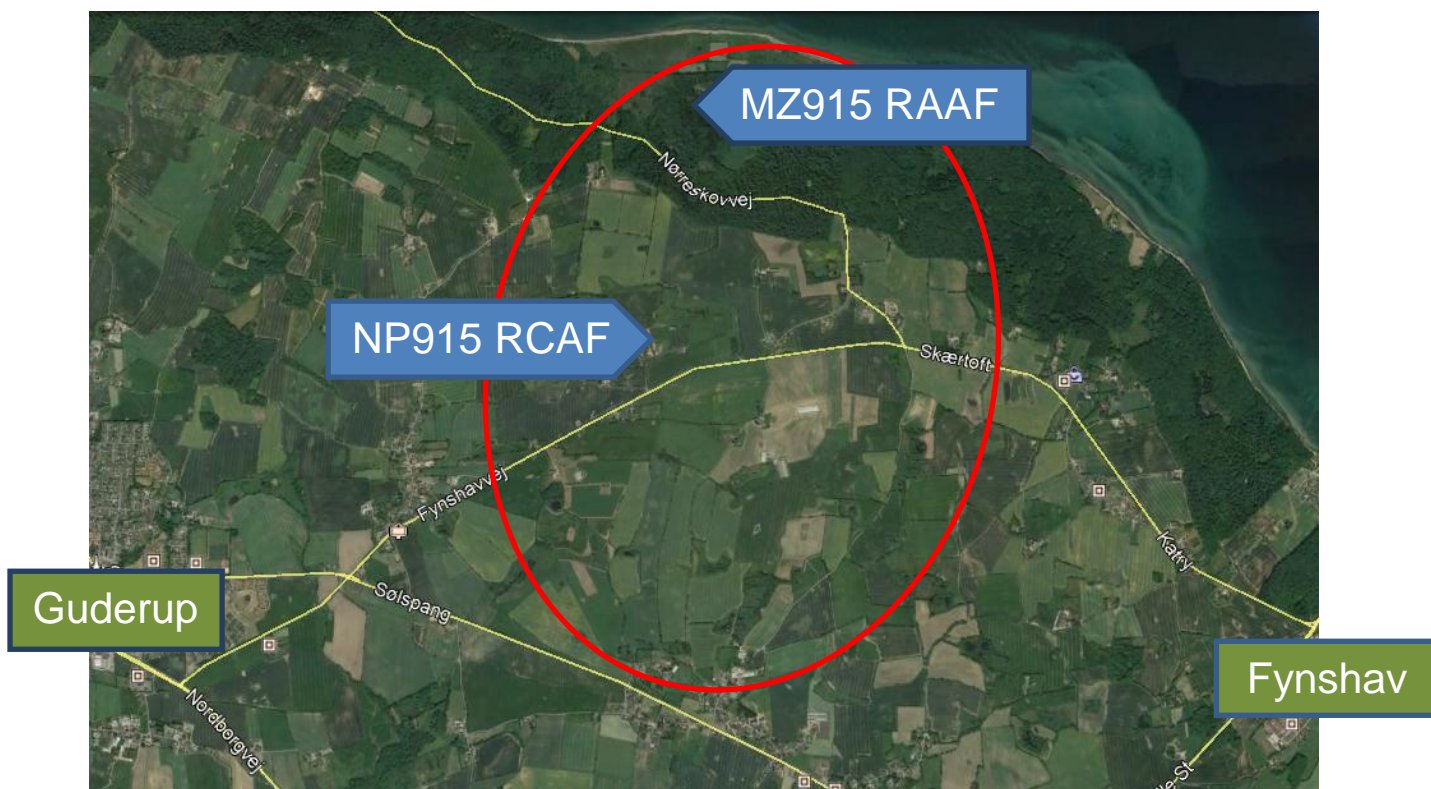
Baserne hvor de lettede fra

48 allierede flyvere, ud af de 66 som udgjorde besætningerne, mistede livet under flystyrtene på Als.
18 flyvere endte som krigsfanger.

Af de ca. 830 baser under anden verdenskrig i Storbritannien er der stadig den dag i dag 61 i brug ved RAF.

Her faldt de to fly ned 16. september 1944

De blå pile

Her styrtede flyene ned, med ca. 1500 meters mellemrum, efter at være eksploderet i luften. Vragdele blev spredt over et meget stort område.

De to afmærkninger på kortet herover viser hvor de største dele af flyene ramte jorden.

Hvor pilen "NP719" viser landede halepartiet af det canadiske fly. I dette område fandt man hele besætningen dræbt ved faldet mod jorden.

Pilen "MZ915" viser det australske fly. Ved pilens spids landede et stort stykke af flyet samt den ene motor. Det ene propelblad fra denne motor opbevares på Sønderborg slot.

Den røde cirkel

Cirklen viser det meget store område hvor der senere blev fundet flydele og stadig findes.

I 2004 havde et ægtepar købt en metaldetektor. Den afprøvede de i området ved Englænderhøjen, hvilket resulterede i at flere brandbomber kom frem fra jorden

I 2015 faldt et større stykke ned fra et træ hvor det havde hængt i en gren siden krigen. Træets grene var begyndt at visne og da de faldt ned faldt flydelen med.

Altid frejdig, når du går
Tekst: Chr. Richardt, 1867
Melodi: C. E. F. Weyse, 1838

Altid frejdig, når du går
veje, Gud tør kende,
selv om du til målet når
først ved verdens ende.

Aldrig ræd for mørkets magt!
stjernerne vil lyse;
med et fadervor i pagt
skal du aldrig gyse.

Kæmp for alt, hvad du har kært;
dø, om så det gælder,
da er livet ej så svært,
døden ikke heller.

